

Sygn. akt III RC 85/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 maja 2014 r.

Sąd Rejonowy w Bartoszycach III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Arkadiusz Rokicki

Protokolant: p.o. sekr. sąd. Anna Maculewicz

po rozpoznaniu w dniu 12 maja 2014 r. w Bartoszycach

na rozprawie

sprawy z powództwa małoletniego K. S. (1) reprezentowanego przez matkę M. Ł.

przeciwko P. S.

o podwyższenie alimentów

I/ alimenty ustalone ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Bartoszycach w dniu 16 lipca 2012 r. w sprawie III RC 137/12 od pozwanego P. S. na rzecz małoletniego powoda K. S. (1) podwyższa z dniem 01 maja 2014 r. z kwoty po 250,00 złotych miesięcznie do kwoty po 350,00 (trzysta pięćdziesiąt) złotych miesięcznie, płatne na dotychczasowych warunkach do rąk matki M. Ł.;

II/ oddala powództwo w pozostałej części;

III/ odstępuje od ściągnięcia od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa opłaty sądowej, od której powód zwolniony był z mocy ustawy;

IV/ wyrokowi w pkt I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt III RC 85/14

UZASADNIENIE

M. Ł., działająca w imieniu małoletniego powoda K. S. (1), domagała się podwyższenia alimentów zasądzonych od pozwanego P. S. na rzecz syna z kwoty 250 zł miesięcznie do kwoty po 400 zł miesięcznie.

W uzasadnieniu swojego żądania wskazała, że małoletni K. ma obecnie 1 rok i 10 miesięcy, a w jego życiu wiele się zmieniło. Od trzech miesięcy jest diagnozowany przez specjalistów pod kątem zaburzeń rozwojowych. Aktualnie pozostaje pod opieką poradni: neurologicznej, audiologicznej, chirurgicznej oraz genetycznej. Małoletni ma zaburzenia rozwoju mowy i psychomotoryki. Matka małoletniego powoda zamieszkuje wspólnie z konkubentem. Utrzymuje się ze pomocy opieki społecznej. Z uwagi na fakt, że potrzeby powoda wyraźnie wzrosły, a pozwany nadal nie uczestniczy w osobistych staraniach o jego wychowanie, powództwo jest uzasadnione.

Pozwany K. S. (1), w odpowiedzi na pozew, wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, że matka małoletniego powoda otrzymuje kwotę 250 zł tytułem alimentów zasądzonych na dziecko oraz świadczenia z pomocy społecznej w łącznej wysokości 1.021,50 zł. Koszty

związane z wizytami syna u lekarzy są pokrywane przez matkę pozwanego. Ponadto przekazywała ona dla dziecka odzież. Kwota zasądzonych alimentów i pobierane przez M. Ł. zasiłki są wystarczające na utrzymanie dwóch osób. W zakładzie karnym jest zatrudniony nieodpłatnie, a więc nie stać go na płacenie podwyższonych alimentów.

Sąd ustalił, co następuje:

Małoletni K. S. (1), urodzony (...) jest synem M. Ł. i pozwanego P. S..

(dowód: protokół uznania ojcostwa k. 25 akt III RC 137/12)

Na mocy ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w Bartoszycach w dniu 16 lipca 2012r., w sprawie III RC 137/12 pozwany P. S. zobowiązał się łożyć na rzecz małoletniego powoda K. S. (1) alimenty w wysokości po 250 zł miesięcznie, poczynając od dnia 01 sierpnia 2012r.

(dowód: ugoda z dnia 16 lipca 2012r. k. 21v. akt tut. Sądu III RC 137/12)

W czasie ustalania alimentów w dotychczasowej wysokości małoletni K. S. (1) miał dwa miesiące. Nie chorował wówczas na choroby przewlekłe. Matka małoletniego powoda w tamtym okresie nie pracowała i zamieszkiwała wraz z partnerem. Na utrzymaniu miała także córkę W. w wieku 1,5 roku. Pozwany odbywał karę pobawienia wolności. W zakładzie karnym był zatrudniony nieodpłatnie.

(dowód z przesłuchania przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda k. 21v. pozwanego k. 21v.- akta III RC 137/12)

Obecnie małoletni powód K. S. (1) ma 2 lata. Od czasu ostatniej sprawy o alimenty stan jego zdrowia pogorszył się. Jego poziom rozwoju kształtuje się na etapie ośmiomiesięcznego dziecka. Stwierdzono u niego opóźniony rozwój mowy i komunikacji oraz napięcie mięśniowe. Dziecko zostało skierowane do poradni neurologicznej i na rehabilitację sensoryczną. Ponadto diagnozowane było w poradni neurologopedycznej, audiologicznej i neurologicznej, a także genetycznej. Przez lekarza neurologa dziecko zostało skierowane do szpitala. Matka małoletniego powoda nie ponosi odpłatności za wizyty lekarskie, ale ponosi koszty przejazdów do O.. Istnieje jednak możliwość rehabilitacji dziecka w miejscu jego zamieszkania.

(dowód: kserokopia opinii k. 4, kserokopia dokumentacji lekarskiej k. 5, k. 10 – 13, k.27 – 28, dowód z przesłuchania przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda k. 21v.)

Pozwany P. S. aktualnie odbywa karę pozbawienia wolności. Skazany został m.in. za kradzież. W zakładzie karnym przebywa od 2011r., zaś koniec kary przypada w lipcu 2015r. Pozwany nie jest zatrudniony w zakładzie karnym. Wykonuje jedynie prace nieodpłatne. Nie uzyskuje żadnych dochodów. Nie posiada także majątku. Pozwany jest zdrowy i nie ma przeciwwskazań do wykonywania przez niego pracy zarobkowej. Przed osadzeniem P. S. pracował dorywczo na budowach i z tego tytułu uzyskiwał dochód w wysokości około 1.200 zł miesięcznie.

(dowód z przesłuchania pozwanego k. 29 - 29v.)

Małoletni powód zamieszkuje obecnie z matką M. Ł., która jest zarejestrowana jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku. Na utrzymaniu ma, oprócz małoletniego powoda, także córkę W. w wieku 3 lat, na którą ma zasądzone alimenty w wysokości 350 zł miesięcznie. Korzysta z pomocy opieki społecznej skąd pobiera zasiłek celowy w wysokości 189 zł miesięcznie, a także zasiłek okresowy w kwocie 401 zł miesięcznie (przyznany na czteroosobową rodzinę, w tym jej partnera). Jej partner pobiera także zasiłek stały w wysokości 267 zł miesięcznie. Za mieszkanie płaci 350 zł miesięcznie, energię elektryczną – 100 zł miesięcznie.

(dowód: kserokopia zaświadczenia k. 6, kserokopie postanowień k. 8 - 9, dowód z przesłuchania przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda k. 29v.)

Pozwany nie płaci zasądzonych alimentów, w związku z czym matka małoletniego powoda pobiera świadczenia z funduszu alimentacyjnego. W utrzymaniu małoletniego K. S. (1) pomaga matka pozwanego, która min. zakupuje dziecku odzież.

(dowód: decyzja k. 26, dowód z przesłuchania przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda k. 29v.)

Sąd zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne w niniejszej sprawie zostały poczynione w oparciu o dowody przeprowadzone w toku postępowania, a mianowicie przedłożone dokumenty, przesłuchanie stron, a także dokumenty zgromadzone w sprawie III RC 137/12. Powyższy materiał dowodowy Sąd w całości uznał za wiarygodny, albowiem wzajemnie się uzupełnia, tworząc jasny i spójny obraz sytuacji materialnej matki małoletniego powoda, możliwości zarobkowych pozwanego, jak również potrzeb małoletniego K. S. (1).

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

O zakresie obowiązku alimentacyjnego decydują w każdym razie usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 k.r.o.).

Pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można jednoznacznie zdefiniować, ponieważ nie ma jednego stałego kryterium odniesienia. Rodzaj i rozmiar tych potrzeb jest uzależniony od cech osoby uprawnionej oraz od splotu okoliczności natury społecznej i gospodarczej, w których osoba uprawniona się znajduje. Nie jest możliwe ustalenie katalogu usprawiedliwionych potrzeb podlegających zaspokojeniu w ramach obowiązku alimentacyjnego i odróżnienie ich od tych, które jako przejawy zbytku nie powinny być uwzględnione. W każdym razie zakres obowiązku alimentacyjnego wyznaczać będą poszczególne sytuacje uprawnionego i zobowiązanego, konkretne warunki społeczno-ekonomiczne oraz cele i funkcje obowiązku alimentacyjnego. Dopiero na tym tle można określić potrzeby życiowe, materialne i intelektualnie uprawnionego (uzasadnienie to tezy IV uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 roku, II CZP 91/86).

Zakres potrzeb dziecka, które powinny być przez rodziców zaspokojone, wyznacza treść art. 96 k.r.o., według którego rodzice obowiązani są troszczyć się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotować je należycie - odpowiednio do jego uzdolnień - do pracy dla dobra społeczeństwa.

Przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego stanowią, że rodzice zobowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania (133 § 1 k.r.o.).

Potrzeby uprawnionego oraz możliwości zobowiązanego ulegają zmianie, tym samym może ulegać zmianie wysokość alimentów. Dlatego też w razie zmiany stosunków zarówno uprawniony jak i zobowiązany mogą żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego (art. 138 k.r.o.).

Dla stwierdzenia czy nastąpiła zmiana stosunków w rozumieniu art. 138 k.r.o., należy brać pod uwagę, czy istniejące warunki i możliwości mają charakter trwały, dotyczą okoliczności zasadniczych, ilościowo znacznych i wyczerpują te przesłanki, które w istotny sposób wpływają na istnienie czy zakres obowiązku alimentacyjnego. Zmiana orzeczenia dopuszczalna jest tylko w razie zmiany stosunków powstałych po jego wydaniu, a jej ustalenie następuje poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami uprzednio istniejącymi (uzasadnienie to tezy VII wyżej wskazanej uchwały).

Przenosząc powyższe teoretyczne rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że występują okoliczności uzasadniające zmianę rozstrzygnięcia w przedmiocie obowiązku alimentacyjnego pozwanego na rzecz małoletniego dziecka.

Sąd stwierdził, że od czasu ustalenia alimentów w dotychczasowej wysokości nastąpił istotny wzrost potrzeb małoletniego powoda spowodowany znacznym pogorszeniem jego stanu zdrowia. O ile w chwili zamknięcia rozprawy w sprawie III RC 137/12 małoletni K. S. (1) był zdrowy, to obecnie zdiagnozowano u niego opóźniony rozwój. Jego poziom rozwoju kształtuje się na etapie ośmiomiesięcznego dziecka. Stwierdzono u niego opóźniony rozwój mowy i komunikacji oraz napięcie mięśniowe. Dziecko zostało skierowane do poradni neurologicznej i na rehabilitację sensoryczną. Ponadto diagnozowane było w poradni neurologopedycznej, audiologicznej i neurologicznej, a także genetycznej. Przez lekarza neurologa małoletni został skierowany do szpitala. Z wagi na powyższe okoliczności zwiększyły się wydatki związane z jego utrzymaniem. Matka małoletniego powoda wprawdzie nie ponosi odpowiedzialności za wizyty lekarskie, ale ponosi koszty przejazdów do O..

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż od czasu ustalenia obowiązku alimentacyjnego, na mocy ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w Bartoszycach w dniu 16 lipca 2012r., w sprawie III RC 137/12, wzrosły potrzeby małoletniego powoda. Podkreślenia wymaga również fakt, iż od ustalenia alimentów w dotychczasowej wysokości upłynęły prawie dwa lata. Zatem również upływ czasu spowodował wzrost kosztów jego utrzymania.

Przy ustalaniu lub podwyższaniu alimentów, Sąd zobowiązany jest także wziąć pod uwagę drugą z przesłanek, o której mowa w art. 135§1 k.r.o. - zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego, przy czym nie należy ich kojarzyć z wysokością aktualnych zarobków czy też ich brakiem, lecz z realnymi a niewykorzystywanymi możliwościami majątkowymi i zarobkowymi zobowiązanego.

Zdaniem Sądu z okoliczności sprawy wynika, iż pozwany ma możliwości zarobkowe, uzasadniające podwyższenie ustalonych uprzednio alimentów. Obecnie przebywa w zakładzie karnym, gdzie od 2011r. odbywa karę pozbawienia wolności. W takiej sytuacji pobyt w zakładzie karnym nie może uzasadniać nieuwzględnienia żądania podwyższenia alimentów, czego domagał w toku postępowania pozwany. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 26 maja 1995r., w sprawie III CZP 178/94 (OSNC z 1995r., nr 10, poz. 136) uznał, że możliwości zarobkowe zobowiązanego do alimentacji, który odbywa karę pozbawienia wolności i nie jest zatrudniony, ustala się według zasad określonych w art. 135 k.r.o. Z uwagi na okoliczności sprawy sąd może nie uwzględnić okoliczności niekorzystnej dla możliwości zarobkowych zobowiązanego, jaką spowodowało umieszczenie go w zakładzie karnym. W uzasadnieniu powyższego orzeczenia wskazano, iż „nie można wykluczyć dopuszczalności zastosowania art. 136 k.r.o. także w sytuacji, gdy osoba, która była już zobowiązana do świadczeń alimentacyjnych lub powinna liczyć się z rychłym powstaniem takiego obowiązku, dopuściła do utraty zatrudnienia albo możliwości jego uzyskania przez to, że w konsekwencji popełnienia przestępstwa została pozbawiona wolności. Wszakże chodzić tu będzie o takie wypadki, które ze względu na okoliczności sprawy - w świetle zasad doświadczenia życiowego i współżycia społecznego - uzasadniają potraktowanie osoby pozbawionej wolności na równi z zobowiązanym, który dobrowolnie, bez ważnych powodów, uszczupła swój majątek lub zdolności zarobkowe w sposób wskazany przez art. 136 k.r.o., lekceważąc obowiązek alimentacyjny. Z tego punktu widzenia uzasadnione jest różnicowanie spraw stosownie do okoliczności, które obrazują określony stan faktyczny dotyczący sytuacji powstałej w związku z pozbawieniem wolności zobowiązanego do alimentacji w odniesieniu do jego zachowań istotnych dla zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb rodziny”. Mając na względzie całokształt okoliczności niniejszej sprawy Sąd uznał, że brak jest podstaw do przyjęcia, iż pozbawienie pozwanego wolności stanowi okoliczność uzasadniającą niepodwyższenie alimentów. Zauważyć należy, że pozwany P. S. karę pozbawienia wolności odbywa w związku ze skazaniem za przestępstwa umyślne (kradzieże).

W ten sposób, swoim nagannym zachowaniem, doprowadził do znacznego ograniczenia możliwości zarobkowania i tym samym łożenia na utrzymanie małoletniego dziecka. Podczas aktualnego pobytu w zakładzie karnym (podobnie jak w czasie rozpoznawania sprawy III RC 137/12) pozwany nie jest zatrudniony z uwagi na brak pracy (pracuje jedynie nieodpłatnie). Zatem, ustalając możliwości zarobkowe P. S. Sąd wziął pod uwagę jego dochody otrzymywane jako wynagrodzenie za prace dorywcze, uzyskiwane przed jego osadzeniem w zakładzie karnym. Z zeznań pozwanego wynika, że w tamtym okresie zatrudniany był na budowach, a jego miesięczne dochody wynosiły wówczas około 1.200 zł miesięcznie. Biorąc pod uwagę tak ustalone możliwości zarobkowe pozwanego, odbywającego aktualnie karę

pozbawienia wolności, uznać należało, że jego obowiązek alimentacyjny wobec małoletniego powoda powinien być ustalony na kwotę po 350 zł miesięcznie.

W świetle całokształtu okoliczności niniejszej sprawy Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia powództwa w całości i podwyższenia alimentów do kwoty po 400 zł miesięcznie. Jak już wyżej wskazano od ustalenia alimentów w dotychczasowej wysokości upłynęły prawie dwa lata. Strona powodowa nie wykazała, aby w tym okresie doszło do tak istotnych zmian okoliczności, które uzasadniałyby uwzględnienie powództwa w całości.

Ustalając alimenty w tej wysokości, Sąd miał na uwadze, że obowiązek alimentacyjny spoczywa również na matce małoletniego powoda, z tym zastrzeżeniem, iż obowiązek ten jest przez nią również realizowany poprzez o osobiste starania o utrzymanie i wychowanie dziecka (art. 135 § 2 k.r.o.). W związku z pogorszeniem stanu zdrowia małoletniego K. S. (1)zaspokojenie jego potrzeb wymaga większych starań matki (konieczność rehabilitacji, wizyty lekarskie, planowany pobyt w szpitalu itp.), zaś pozwany z uwagi na pobyt w zakładzie karnym nie uczestniczy w wychowaniu małoletniego.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd uznał za częściowo uzasadnione żądanie strony powodowej podwyższenia alimentów ustalonych na mocy ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w Bartoszycach w dniu 16 lipca 2012r., w sprawie III RC 137/12 i uwzględnił powództwo do kwoty po 350 zł miesięcznie (punkt I wyroku), poczynając od dnia 01 maja 2014r., co skutkowało jego oddaleniem w pozostałej części (punkt II wyroku).

Z uwagi na aktualną sytuację majątkową pozwanego który obecnie nie osiąga dochodów, Sąd odstąpił od ściągnięcia od niego na rzecz Skarbu Państwa opłaty sądowej, od której powód zwolniony był z mocy ustawy (punkt III wyroku).

Na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c. wyrokowi w punkcie I nadany został rygor natychmiastowej wykonalności.